WYMAGANIA EDUKACYJNE Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE – KLASA 8a

NA ROK SZKOLNY 2026/2027

I. Ogólne kryteria i zasady oceniania z wiedzy o społeczeństwie

Ocenie podlegają wiedza, umiejętności operatywne oraz postawy społeczne ucznia. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne obejmują:

- Formy weryfikacji wiedzy: prace pisemne (prace klasowe po każdym dziale, sprawdziany, testy, kartkówki), odpowiedzi ustne, praca na lekcji (indywidualna i w grupie) oraz realizacja projektów.
- Zasady przeprowadzania prac pisemnych: praca klasowa przeprowadzana jest po każdym dziale, zapowiadana z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i wpisana do dziennika.
- Kartkówki i odpowiedzi ustne: mogą obejmować materiał z najwyżej 3 ostatnich lekcji i nie muszą być zapowiadane.
- Umiejętności przedmiotowe: ocenie podlega posługiwanie się pojęciami z zakresu życia społecznego, prawa, samorządności, politologii i spraw międzynarodowych, analiza aktów prawnych (Konstytucja RP), wykresów, danych statystycznych oraz zabieranie głosu w dyskusji.
- Dostosowanie wymagań i wkład pracy: wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych ucznia z uwzględnieniem jego staranności i zaangażowania. Praca indywidualna i w grupie oceniana jest oceną cząstkową.

II. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Moduł I: Życie społeczne (Człowiek, grupa, komunikacja, rodzina, edukacja, ekonomia)

Ocena / Poziom	Wymagania edukacyjne (Wiedza i umiejętności ucznia)
Dopuszczająca (2)	Wyjaśnia, czym są społeczeństwo, grupa społeczna, rodzina, budżet i konsument; wymienia podstawowe potrzeby człowieka, rolę ról społecznych, zasady asertywności oraz prawa i obowiązki ucznia.
Dostateczna (3)	Opisuje kategorie potrzeb człowieka, typy grup społecznych, cechy rodziny i jej funkcje, strukturę budżetu domowego oraz zasady współpracy w grupie i rozwiązywania konfliktów.
Dobra (4)	Omawia proces socjalizacji, prawa i obowiązki w rodzinie i szkole, mechanizmy ekonomiczne w gospodarstwie domowym, prawa konsumenta oraz strategie postępowania w sytuacjach konfliktowych.
Bardzo dobra (5)	Analizuje kryzysy psychiczne i samoocenę jednostki, porównuje typy rodzin i grup społecznych, oblicza saldo budżetu domowego oraz ocenia przestrzeganie norm

	społecznych i prawnych.
Celująca (6)	Wyjaśnia złożone zależności między zaspokajaniem potrzeb, socjalizacją a samorealizacją; samodzielnie analizuje i rozwiązuje konflikty ról społecznych oraz prowadzi projekty rówieśnicze.

Moduł II: Prawo i prawa człowieka (Katalog, ochrona, bezpieczeństwo nieletnich, prawo)

Ocena / Poziom	Wymagania edukacyjne (Wiedza i umiejętności ucznia)
Dopuszczająca (2)	Wyjaśnia pojęcie praw człowieka i Powszechnej deklaracji praw człowieka; wymienia podstawowe wolności obywatelskie, przykłady przemocy, rolę Rzecznika Praw Obywatelskich oraz prawa obywatela w kontaktach z policją.
Dostateczna (3)	Opisuje generacje praw człowieka, zasady bezpiecznego korzystania z internetu (cyberprzemoc), przyczyny łamania praw człowieka oraz zasady odpowiedzialności prawnej niepełnoletnich i nieletnich.
Dobra (4)	Charakteryzuje wolności i prawa zawarte w Konstytucji RP, zadania Rzecznika Praw Obywatelskich i Dziecka, instytucje chroniące ofiary przemocy oraz uprawnienia służb mundurowych.
Bardzo dobra (5)	Porównuje prawa 1, 2 i 3 generacji, analizuje rolę organizacji pozarządowych w ochronie praw człowieka oraz cele postępowania sądowego wobec nieletnich po 15. roku życia.
Celująca (6)	Wyjaśnia filozoficzne i prawne podstawy godności ludzkiej; ocenia skuteczność międzynarodowego systemu ochrony praw człowieka oraz przygotowuje poradniki prawne i projekty społeczne.

Moduł III: Społeczność lokalna i regionalna (Samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki)

Ocena / Poziom	Wymagania edukacyjne (Wiedza i umiejętności ucznia)
Dopuszczająca (2)	Podaje nazwy swojej gminy, powiatu i województwa; wymienia podstawowe zadania gminy i organy samorządowe oraz wyjaśnia pojęcia samorządu i budżetu obywatelskiego.
Dostateczna (3)	Rozróżnia organy uchwałodawcze od wykonawczych w gminie, powiecie i województwie; opisuje zasady wyboru władz lokalnych oraz odnajduje informacje w

	Biuletynie Informacji Publicznej (BIP).
Dobra (4)	Omawia zadania własne i zlecone samorządu, procedurę uchwalania budżetu obywatelskiego, zasady etyki urzędniczej oraz wady i zalety różnych form demokracji lokalnej.
Bardzo dobra (5)	Porównuje strukturę i zakres kompetencji samorządu gminnego, powiatowego i wojewódzkiego; analizuje funkcjonowanie młodzieżowych rad gmin oraz organizuje petycje lub wnioski obywatelskie.
Celująca (6)	Ocenia wpływ samorządności terytorialnej na zaangażowanie mieszkańców; opracowuje autorskie projekty promocji regionu lub strategii rozwiązywania problemów lokalnych.

Moduł IV: Wspólnota narodowa (Naród, obywatelstwo, patriotyzm, mniejszości, tolerancja)

Ocena / Poziom	Wymagania edukacyjne (Wiedza i umiejętności ucznia)
Dopuszczająca (2)	Rozróżnia symbole narodowe RP i wylicza święta państwowe; definiuje pojęcia: obywatelstwo, patriotyzm, mniejszość narodowa, tolerancja, hejt oraz Polonia.
Dostateczny (3)	Wyjaśnia różnicę między wspólnotą narodową a etniczną, obywatelstwem a narodowością; wymienia mniejszości narodowe i etniczne w Polsce oraz przyczyny ksenofobii i rasizmu.
Dobra (4)	Charakteryzuje postawy patriotyczne w życiu codziennym i gospodarce; omawia prawa mniejszości narodowych w Polsce (w tym język kaszubski) oraz skutki upowszechniania stereotypów i mowy nienawiści.
Bardzo dobra (5)	Analizuje czynniki kształtujące tożsamość narodową i europejską; wyjaśnia historyczne uwarunkowania rozmieszczenia mniejszości i Polonii oraz argumentuje w dyskusjach o granicach tolerancji.
Celująca (6)	Ocenia rolę dziedzictwa narodowego i pamięci historycznej we współczesnym świecie; buduje dojrzałe argumenty przeciwko ksenofobii oraz realizuje projekty promocyjne i edukacyjne.

Moduł V: Polska państwem demokratycznym (Ustrój, władze, sądy, partie, media)

Ocena / Poziom	Wymagania edukacyjne (Wiedza i umiejętności ucznia)
Dopuszczająca (2)	Wymienia ustrój RP (demokracja), organy trójpodziału władzy (Sejm, Senat, Prezydent, Premier, Sądy); odróżnia media publiczne od komercyjnych oraz wyjaśnia pojęcia partii i organizacji pozarządowej.
Dostateczna (3)	Opisuje cechy państwa prawa, zasadę trójpodziału władzy, etapy procesu ustawodawczego, kompetencje Prezydenta RP i rządu, dwuinstancyjność sądów oraz funkcje masmediów.
Dobra (4)	Charakteryzuje zasady wyborcze (pięcioprzymiotnikowe), rolę Trybunału Konstytucyjnego i Stanu, podział partii na prawicowe/centrowe/lewicowe oraz zasady wolności słowa i etyki dziennikarskiej.
Bardzo dobra (5)	Analizuje hierarchię aktów prawnych, procedurę uchwalania i zmiany Konstytucji RP, współdziałanie Prezydenta i Rady Ministrów oraz negatywne skutki fake newsów i bańki informacyjnej.
Celująca (6)	Ocenia funkcjonowanie systemu politycznego i parlamentarnego RP; przeprowadza krytyczną analizę kampanii społecznych i medialnych oraz przygotowuje prezentacje z historii polskiego parlamentaryzmu.

Moduł VI: Sprawy międzynarodowe (Współpraca, UE, Polska w UE, problemy globalne)

Ocena / Poziom	Wymagania edukacyjne (Wiedza i umiejętności ucznia)
Dopuszczająca (2)	Rozwija skróty ONZ, NATO, UE; podaje datę wstąpienia Polski do UE (2004 r.); wymienia przykłady zjawiska globalizacji oraz zagrożenia terroryzmem i zmianami klimatu.
Dostateczna (3)	Opisuje cele i organy ONZ, rolę NATO w obronności, etapy integracji europejskiej, korzyści z członkostwa w UE (strefa Schengen, fundusze) oraz podział na bogatą Północ i ubogie Południe.
Dobra (4)	Charakteryzuje role ambasadora i konsula, zalety i wady rynku wewnętrznego UE, przyczyny konfliktów zbrojnych i cyberterroryzmu oraz formy pomocy humanitarnej i rozwojowej.
Bardzo dobra (5)	Analizuje skutki globalizacji i amerykanizacji, wyzwania związane z migracją i zmianami klimatycznymi oraz koszty i korzyści udziału Polski w strukturach międzynarodowych.

Celująca (6)	Ocenia skuteczność organizacji międzynarodowych (ONZ, NATO, UE) w rozwiązywaniu kryzysów i konfliktów; opracowuje autorskie reportaże i prezentacje dotyczące problemów współczesnego świata.

III. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

Nauczyciel zgodnie z terminami określonymi w Statucie Szkoły przedstawia uczniowi przewidywaną ocenę roczną, z którą uczeń może się nie zgodzić. Uczeń lub jego rodzic składa wniosek o podwyższenie przewidywanej oceny rocznej nie później jednak niż na 6 dni roboczych przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej. Nauczyciel przedmiotu umożliwia uczniowi spełnienie wymagań na wnioskowaną ocenę poprzez przeprowadzenie sprawdzianu wiedzy i umiejętności (w formie pisemnej lub ustnej) obejmującego zakres wymagań na tę ocenę. Sprawdzian przeprowadza się przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej. Ustalona w tym trybie ocena nie może być niższa niż przewidywana.

Agnieszka Grajek